

ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARNING TASVIRIY SAN'AT TA'LIMIGA TRANSFORMATSIYASI: KONTSEPTUAL YONDASHUVLAR

Namangan davlat pedagogika instituti
Tasviriy san'at yo'nalishi magistranti
Abduvaliyeva Sharofat Baxtiyorjon qizi

Annotatsiya: Maqolada zamonaviy pedagogik texnologiyalarning tasviriy san'at ta'limidagi o'rni, ularning o'quvchilarning ijodiy fikrlashi, badiiy dunyoqarashi va amaliy ko'nikmalarini rivojlantirishdagi ahamiyati tahlil qilingan. Shuningdek, innovatsion yondashuvlar va interfaol metodlardan foydalanishning samaradorligi yoritilgan.

Kalit so'zlar: tasviriy san'at, pedagogik texnologiya, innovatsion ta'lim, interfaol metodlar, kompetensiyaviy yondashuv, ijodkorlik, badiiy tafakkur, raqamli ta'lim.

Abstract: The article examines the role of modern pedagogical technologies in visual arts education and their importance in developing students' creative thinking, artistic outlook, and practical skills. The effectiveness of innovative approaches and interactive teaching methods is also highlighted.

Key words: visual arts education, pedagogical technology, innovative education, interactive methods, competency-based approach, creativity, artistic thinking, digital learning.

Аннотация: В статье рассматривается роль современных педагогических технологий в художественном образовании и их значение в развитии творческого мышления, художественного мировоззрения и практических навыков обучающихся. Также освещается эффективность инновационных подходов и интерактивных методов обучения.

Ключевые слова: художественное образование, педагогические технологии, инновационное образование, интерактивные методы, компетентностный подход, творчество, художественное мышление, цифровое обучение.

Kirish: Bugungi kunda dunyo miqyosida kechayotgan globallashuv, raqamlashtirish va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi ta'lim tizimining barcha bosqichlarida tub o'zgarishlarni amalga oshirishni talab etmoqda. Ta'limning asosiy maqsadi nafaqat o'quvchilarga nazariy bilim berish, balki ularda mustaqil fikrlash, ijodiy yondashuv, muammolarni hal etish, axborotlardan samarali foydalanish hamda zamonaviy kompetensiyalarni shakllantirishdan iboratdir. Shu nuqtai nazardan, zamonaviy pedagogik

texnologiyalar ta'lim sifatini oshirish, o'quv jarayonini samarali tashkil etish va ta'lim oluvchilarning faolligini ta'minlashda muhim omil sifatida maydonga chiqmoqda.

Asosiy qism: Tasviriy san'at ta'limi yosh avlodning estetik didini shakllantirish, badiiy tafakkurini rivojlantirish, milliy va umuminsoniy qadriyatlarga hurmat ruhida tarbiyalashda alohida ahamiyat kasb etadi. Mazkur fan o'quvchilarning nafaqat tasvirlash ko'nikmalarini, balki kuzatuvchanlik, tasavvur, ijodkorlik va mustaqil qaror qabul qilish qobiliyatlarini ham rivojlantiradi. Shu sababli tasviriy san'at ta'limini zamonaviy talablar asosida tashkil etish va unda innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi¹.

An'anaviy ta'lim tizimida o'qituvchi asosiy axborot manbai sifatida faoliyat yuritgan bo'lsa, zamonaviy pedagogik yondashuvlarda o'quvchi ta'lim jarayonining faol subyektiga aylanadi. Bunday yondashuv o'quvchilarning dars jarayonidagi ishtirokini kuchaytiradi, ularni mustaqil izlanishga, ijodiy faoliyatga va o'z fikrlarini erkin ifodalashga undaydi. Tasviriy san'at fanining o'ziga xos xususiyatlari ham aynan o'quvchilarning amaliy faoliyati, estetik hissiyotlari va ijodiy salohiyatini rivojlantirishga qaratilganligi bilan ajralib turadi².

So'nggi yillarda raqamli texnologiyalarning rivojlanishi natijasida tasviriy san'at ta'limida ham yangi imkoniyatlar yuzaga keldi. Grafik dizayn dasturlari, virtual galereyalar, elektron taqdimotlar, onlayn ko'rgazmalar va masofaviy ta'lim platformalaridan foydalanish o'quvchilarning san'atga bo'lgan qiziqishini oshirib, ularning ijodiy faoliyatini yangi bosqichga olib chiqmoqda. Zamonaviy axborot texnologiyalarining ta'lim jarayoniga kirib kelishi natijasida tasviriy san'at fanining mazmuni, metodlari va o'qitish shakllari ham transformatsiyaga uchramoqda.

Pedagogik texnologiyalarning tasviriy san'at ta'limiga transformatsiyasi faqat texnik vositalardan foydalanish bilan cheklanmaydi. Bu jarayon ta'lim mazmunini yangilash, o'quvchilarning individual qobiliyatlarini hisobga olish, kompetensiyaviy yondashuvni joriy etish va ta'lim samaradorligini oshirishga qaratilgan tizimli o'zgarishlarni ham o'z ichiga oladi. Ayniqsa, loyiha asosida o'qitish, muammoli ta'lim, interfaol metodlar, STEAM yondashuvi va kreativ pedagogika elementlari tasviriy san'at ta'limining yangi konsepsiyasini shakllantirmoqda³.

¹ Tolipov O', Usmonboyeva M. **Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari**. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2019. – 320 b.

² Ishmuhamedov R., Abduqodirov A., Pardaev A. **Ta'limda innovatsion texnologiyalar**. – Toshkent: Iste'dod, 2021. – 284

³ Ishmuhamedov R., Abduqodirov A., Pardaev A. **Ta'limda innovatsion texnologiyalar**. – Toshkent: Iste'dod, 2021. – 284

Bugungi kunda ta'lim jarayonida qo'llanilayotgan innovatsion metodlar o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish, badiiy-estetik tafakkurini shakllantirish va amaliy ko'nikmalarini mustahkamlashda muhim ahamiyatga ega. Shuningdek, zamonaviy pedagogik texnologiyalar orqali o'quvchilar milliy san'at an'analari bilan bir qatorda jahon san'ati yutuqlarini ham o'rganish imkoniyatiga ega bo'lmoqdalar. Bu esa ularda keng dunyoqarash, estetik madaniyat va san'atga nisbatan ongli munosabatni shakllantirishga xizmat qiladi.

Tadqiqot natijalari va tahlili: Tadqiqot davomida zamonaviy pedagogik texnologiyalarni tasviriy san'at ta'limi jarayoniga integratsiya qilish o'quvchilarning bilish faolligi, ijodiy fikrlashi va amaliy ko'nikmalarining rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatishi aniqlandi. Xususan, interfaol metodlar, raqamli ta'lim vositalari va loyiha asosida o'qitish texnologiyalaridan foydalanish o'quvchilarning darslarga qiziqishini oshirib, ularning mustaqil ishlash ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qildi.

Tahlillar shuni ko'rsatdiki, an'anaviy o'qitish usullariga nisbatan zamonaviy pedagogik texnologiyalar qo'llanilgan mashg'ulotlarda o'quvchilar mavzuni chuqurroq o'zlashtiradi hamda o'z ijodiy g'oyalarini erkin ifodalash imkoniyatiga ega bo'ladi. Ayniqsa, "aqliy hujum", "klaster", "loyiha metodi", "keys-stadi" va "muammoli ta'lim" metodlaridan foydalanish natijasida o'quvchilarning tasviriy faoliyatga bo'lgan qiziqishi sezilarli darajada ortdi⁴.

Raqamli texnologiyalar asosida tashkil etilgan mashg'ulotlar o'quvchilarning axborot-kommunikatsiya kompetensiyalarini rivojlantirish bilan birga, tasviriy san'at asarlarini tahlil qilish, kompozitsion yechimlarni ishlab chiqish va ranglar uyg'unligini aniqlash kabi amaliy ko'nikmalarni takomillashtirishga ham yordam berdi. Grafik dasturlar, elektron taqdimotlar va multimedia vositalari yordamida olib borilgan darslar o'quvchilar tomonidan katta qiziqish bilan qabul qilindi.

Tadqiqot natijalari shuningdek, kompetensiyaviy yondashuv asosida tashkil etilgan ta'lim jarayonida o'quvchilarning nafaqat nazariy bilimlari, balki amaliy faoliyati ham rivojlanishini ko'rsatdi. Bunday yondashuv o'quvchilarning ijodiy mustaqilligi, estetik didi va badiiy tafakkurining shakllanishiga samarali ta'sir ko'rsatadi. O'quvchilar tomonidan yaratilgan ijodiy ishlar sifatining oshishi, ularning san'at asarlarini tahlil qilish va baholash qobiliyatlarining rivojlanishi ushbu fikrning amaliy tasdig'i bo'ldi⁵.

Tahlillar davomida tasviriy san'at ta'limida shaxsga yo'naltirilgan va faoliyatga asoslangan yondashuvlarning samaradorligi ham kuzatildi. Ushbu yondashuvlar orqali har bir o'quvchining individual qobiliyati, qiziqishi va ijodiy imkoniyatlarini hisobga olish imkoniyati kengaydi. Natijada o'quvchilarning dars

⁴ Azizxo'jayeva N.N. **Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat.** – Toshkent: TDPU, 2018. – 192 b.

⁵ Hasanov R.H. **Tasviriy san'atni o'qitish metodikasi.** – Toshkent: O'qituvchi, 2021. – 256 b.

jarayonidagi faolligi ortib, o'zaro hamkorlik, muloqot va jamoada ishlash ko'nikmalari rivojlandi.

Shunday qilib, olib borilgan tahlillar zamonaviy pedagogik texnologiyalarning tasviriy san'at ta'limi sifatini oshirishda muhim omil ekanligini ko'rsatdi. Ular o'quvchilarning ijodiy salohiyatini yuzaga chiqarish, estetik dunyoqarashini kengaytirish, mustaqil fikrlashini rivojlantirish hamda zamonaviy ta'lim talablariga mos kompetensiyalarni shakllantirishda yuqori samaradorlikka ega ekanligi bilan tavsiflanadi. Mazkur natijalar tasviriy san'at ta'limida innovatsion pedagogik texnologiyalarni keng joriy etish zarurligini yana bir bor tasdiqlaydi.

Xulosa: Zamonaviy pedagogik texnologiyalarning tasviriy san'at ta'limiga transformatsiyasi ta'lim jarayonining mazmuni, shakli va metodlarini takomillashtirishga xizmat qilmoqda. Ushbu texnologiyalarni amaliyotga joriy etish natijasida o'quvchilarning ijodiy fikrlashi, badiiy tafakkuri, estetik didi hamda mustaqil ishlash ko'nikmalari samarali rivojlanmoqda. Ayniqsa, interfaol metodlar, raqamli ta'lim vositalari va kompetensiyaviy yondashuvlar o'quvchilarning dars jarayonidagi faolligini oshirib, bilimlarni puxta o'zlashtirishlariga imkon yaratmoqda.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, tasviriy san'at ta'limida zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish o'quvchilarning nazariy bilimlarini amaliy faoliyat bilan uyg'unlashtirishga, ularning ijodiy salohiyatini yuzaga chiqarishga va san'atga bo'lgan qiziqishini kuchaytirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, mazkur texnologiyalar o'quvchilarda axborot-kommunikatsiya kompetensiyalarini shakllantirish, muammoli vaziyatlarni mustaqil hal qilish va innovatsion fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish uchun qulay sharoit yaratadi.

Shuningdek, kontseptual yondashuvlar asosida tashkil etilgan tasviriy san'at ta'limi shaxsga yo'naltirilgan, ijodkor va raqobatbardosh mutaxassislarni tayyorlashning muhim omili hisoblanadi. Bunday yondashuv o'quvchilarning individual qobiliyatlarini ro'yobga chiqarish, estetik madaniyatini rivojlantirish va milliy hamda umuminsoniy qadriyatlarga hurmat ruhida tarbiyalash imkonini beradi.

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy pedagogik texnologiyalar tasviriy san'at ta'limining samaradorligini oshirish, ta'lim sifatini yaxshilash va o'quvchilarning ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirishda muhim vosita hisoblanadi. Kelgusida tasviriy san'at ta'limida innovatsion texnologiyalarni yanada kengroq joriy etish, raqamli resurslardan samarali foydalanish va ilg'or pedagogik tajribalarni amaliyotga tatbiq etish ushbu sohaning rivojlanishiga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022–2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning Taraqqiyot strategiyasi to'g'risidagi Farmoni. – Toshkent, 2022.
2. O'zbekiston Respublikasining “Ta’lim to’g’risida”gi Qonuni. – Toshkent: O’RQ-637-son, 2020.
3. Tolipov O., Usmonboyeva M. **Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari.** – Toshkent: Fan va texnologiya, 2019. – 320 b.
4. Ishmuhamedov R., Abduqodirov A., Pardaev A. **Ta’limda innovatsion texnologiyalar.** – Toshkent: Iste’dod, 2021. – 284 b.
5. Saidahmedov N. **Yangi pedagogik texnologiyalar: nazariya va amaliyot.** – Toshkent: Moliya, 2020. – 240 b.
6. Azizxo'jayeva N.N. **Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat.** – Toshkent: TDPU, 2018. – 192 b.
7. Hasanov R.H. **Tasviriy san’atni o’qitish metodikasi.** – Toshkent: O’qituvchi, 2021. – 256 b.
8. Bulatov S.S. **Tasviriy san’at asoslari.** – Toshkent: Cho’lpon, 2019. – 224 b.
9. Dewey J. **Experience and Education.** – New York: Macmillan Publishing, 2018. – 154 p.
10. Gardner H. **Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences.** – New York: Basic Books, 2020. – 440 p.
11. Efland A. **Art Education: History and Theory.** – New York: Teachers College Press, 2019. – 290 p.
12. Freire P. **Pedagogy of the Oppressed.** – London: Bloomsbury Academic, 2017. – 218 p.
13. UNESCO. **Digital Transformation of Education: Policy Brief.** – Paris: UNESCO Publishing, 2023.
14. OECD. **Future of Education and Skills 2030.** – Paris: OECD Publishing, 2022.
15. Lowenfeld V., Brittain W.L. **Creative and Mental Growth.** – New York: Macmillan, 2019. – 560 p.

